

دریامد اما خیلی ارزان فروختند، مثلاً شما خیال میکنی هر دانه اش را چند فروخته باشند خوب است؟ افسوس اگر دست اهلیش بود!

همانطور که سورت قشنگه وقتی بقیعت و معامله درآمد آب باغ مصفاًئی که از برنو جمال در چشم و دل نقش بسته تاریک و خراب میشود، از صحبت فروش این بیکر زیبا دلم گرفت.

در زاویه جنوب شرقی مسجد زیر سقف بلندی مردی روی خاک نشسته مقداری گل و چند تکه اسباب مختصر در جلو داشت، برای تعمیر گنبد کاشی مباحث. مدتی بمانا و تحسین این هنر زیبا ایستاده پرسیدم چرا ما نمیتوانیم مثل کاشیهای سیصد سال پیش بسازیم.

گفت پس از آنکه این کاشی هم سیصد سال هوا و آفتاب خورد مثل آنها میشود بلکه بهتر، آفتاب خیال میکنند استاد عباس هم آدمی بود.....
و که این شوخی و کله چه عجزون بود، چه تلخی گردنمای داشت! میداید چرا هنرمند زنده را دوست نداریم؟ برای آنکه باید از خود گذشته لاف برون و چند کلمه محبت نثارش کنیم، یا اینهمه نبل و حسادت و نخوت که در ما است این گذشت و همت کار ما نیست.

اگر اسفهان رنجد دیدی بسیار خواهید دید و اگر شوق و فرست داشتید یا شاهکارهای هنر بسی عشق بازی خواهید کرد و از هر خشتی هزاران راز دل و سر گذشت خواهید شنید.
نامام

و عادات هر جمعیتی تماشا و تعجب دارد، ما هم دوست سال بعد تماشائی خواهیم بود و اگر باشیم بخودمان میخندیم، پس آن منطقی ثابت کجا است، آن عقل درست که بر آن نهندند کی نصیب بشر خواهد شد.

اما مسجد سنگین و آرام با دستار خراب خاک آلود در جلو میرفت، گروهی از خواص در دنبالش برای پیش افتادن بیکدیگر فشار میآوردند، بعد از آنها ازدحام عوام بود. لبها بد کروانگشتها بگرداندن تسیح میجنید، دیدم از این جماعت یکمده گول میزنند و بسیاری گول میخورند اما خوش بحال آنها که گول میخورند و سیه روز آنها که میفریبند. خوشبخت کسیکه هر چه دارد داده آسایش ابدی میبرد گرچه تصور باشد، مگر خواستههای این جهان جز تصور چیزی است؟

صدای مردی که نزدیک آمده بود از این خواب سنگین بیدارم کرد. برای بیدار خواب دیدن مساعدتر از عمارت کهنه بست، میتوان از هر آجر و نقشی هزار حکایت و شکایت شنید و هر چه قوه خیال جامعه تصور میدوزد بر آن تن و بران پوشید.

با لهجه اسفغانی گفت خشتهای این گوشه را که کچل شده می بینی، من میدانم کی این خشتهها را در آورد و فروخت. دو نفر بودند شبها سه بانان مانده بکی قلاب میکرفت بکی میرفت بالا، خیلی هایش هم شکست و درسته

پس انداز در جهان

بشکل پول از همان سکه های زر و سیم پس انداز کرده در کوزه ها یا ظروف دیگری برای روز های تیره خود در جاهای امن یا زیر خاک پنهان میکردند و چه بسا اتفاق میافتاد که بواسطه حوادث گوناگون یا در اثر خرابیهای جنگ بهمان حال در جای امن یا در زیر خاک باقی مانده و بعد ها بشکل دینه یا کچینه اتفاقاً در حین گدن پی خانه یا حفر چاه بدست شخص دیگری میافتاد.

یکی از بزرگترین دشمنان اندوخته فقدان امنیت و ضعف حکومت بوده است و اگر بتاریخ مراجعه کنیم می بینیم که ترقیات کشور های عالم در زمان امنیت حاصل شده و هنگامی که حکومت نیرومندی در رأس دولت قرار داشته مردم در خصب و نعمت و فراوانی روزگار گذرانده و موفق شده اند سرمایه های برای تولید ثروت های جدید اندوخته نمایند.

از دوره های باستانی که بگذریم می بینیم که اندوخته مردم در عصر جدید در کشورهای بزرگ جهان بصورت دیگری در آمده است. بجای آنکه افراد برای تشکیل سرمایه پولهای خود را نزد خود اندوخته و یا در زیر خاک پنهان نمایند آنرا به صندوقهای عمومی که بنام صندوق پس انداز یا بانک پس انداز معروف میباشد می سپارند و بدین ترتیب پس انداز از صورت انفرادی بیرون آمده و بشکل پس انداز همگانی در آمده است.

نخستین پایه ترقیات اقتصادی عالم سرمایه است که بصورت مختلف چرخهای اقتصادی کشورهای بکار انداخته است. بانکها که در حقیقت محل تمرکز و توزیع سرمایه میباشد کارخانهای صنعتی که برای تأسیس آنها وجوه کثافی بکار ساختمانها، کشتیهای بزرگ بازرگانی بطور کلی آنچه ثروت ملی را تشکیل میدهد در هر کشور نماینده سرمایه و فعالیت اهالی آن کشور میباشد. انسان از آغاز تمدن باین حقیقت پی برده که تولید ثروت مستلزم سرمایه است و بهمین دلیل از همان زمانهای پیشین که هنوز سرمایه بصورت پول وجود نداشت بشکل کارافزار یا مقداری بذر یا چند دام اهلی بتشکیل آن پرداخته است و اگر وقت کنیم می بینیم که برای بدست آوردن سرمایه فعالیت زیاد تری بخرج میداده و مقداری از نتیجه کار مفید خود را برای تولید ثروت جدید کار میگذاشته است. بنا بر این از افراد در جامعه هر که پیشتر کار میکرد و مقداری از نتایج خود را چه بصورت کارافزار یا غلات و چه بصورت دامهای اهلی کنار میگذاشت ثروتش بیشتر بود و زندگانش راحت تر.

پس از آنکه با پیشرفت تمدن پول رواج پیدا کرد و بشکل سکه های زر و سیم بین مردم انتشار یافت مردم صرفه جواز حاصل دسترنج خود سرمایه ای

جدیدتر از اوایل قرن ۱۹ در بعضی از کشورهای عالم بوجود آمده - نخستین صندوق پس انداز بطرز کنونی در انگلستان در ۱۸۱۰ (در شهر دتول از استان اکوس) ایجاد گردید و اولین قانون راجع به صندوقهای پس انداز در آن کشور در ۱۸۱۷ وضع شد و آن قانون نخستین قانونی است که در جهان راجع به صندوقهای پس انداز وضع شده و هنوز هم قدمت عمده آن تغییر نکرده است.

در کشور فرانسه اولین صندوق پس انداز بطرز کنونی در شهر پاریس (۱۸۱۸) تأسیس شد و بعداً در برنو و ماری و نانت و غیره برپا گردید - در کشور آلمان و همچنین در سایر کشورهای اروپا و امریکا و سپس در کلیه کشورهای متمدن عالم صندوقهای پس انداز شیوع پیدا کرده در حقیقت وجود صندوقهای پس انداز میتواند از دلائل عمده ترقیات اقتصادی در قرن اخیر و حاضر دانست.

برای اینکه اهمیت پس انداز در جهان آشکار شود جدولی که اهمیت مبلغ پس انداز هر کشور و عمده پس انداز کنندگان را در سال ۱۹۳۸ نشان میدهد درج میگردد:

علل پیدایش بنگاههای پس انداز عمومی زیاد است. علت عمده آن این است که در نتیجه ترقیات صنعتی و بازرگانی برای تولید ثروت سرمایه های بزرگ لازم بوده است و سرمایه کوچک بتهائیکار نیامده و اگر مردم میخواستند سرمایه های کوچک خود را با امید جمع آوری سرمایه بزرگ پیش خود جمع نمایند سرمایه ها عاطل و باطل مانده سودی بصاحبان سرمایه نمیرسید. در صورتیکه اگر به بنگاهی مانند صندوق پس انداز می سپردند از همان ابتدا از سرمایه های کوچک خود که بتدریج پرداخت میکردند بهره برده و بعلاوه بجای اینکه وجوه خود را در معرض حوادث قرار دهند آنرا بمحلی می سپردند که طرف اعتماد همگانی است.

از طرف دیگر بنگاههای پس انداز از همان سرمایه های کوچک که بتهائیکار تولید ثروت نمیآید تشکیل سرمایه بزرگی داده و توسط بانکها و بنگاههای اقتصادی آن را بکار انداخته و باین ترتیب چرخهای تولید ثروت را در کشور بچرخش میآورند.

بدین ترتیب بنگاههای پس انداز در اثر امنیت و اعتبار و احتیاجات صنعتی

شماره نام کشور	مبلغ کل پس انداز بواحد پول ملی	شماره پس انداز کننده	شماره نام کشور	مبلغ کل پس انداز بواحد پول ملی	شماره پس انداز کننده
۱ انگلستان	۱,۳۲۱,۰۰۰,۰۰۰	۱۶,۹۰۹,۰۰۰	۱۶ بلغاری	۳,۰۶۴,۰۰۰,۰۰۰	۶۴۲,۰۰۰
۲ آلمان	۱۷,۱۲۷,۰۰۰,۰۰۰	۳۵,۰۸۷,۰۰۰	۱۷ آرژانتین	۱۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۱,۹۸۴,۰۰۰
۳ دول متحده امریکا	۱۲,۷۲۲,۰۰۰,۰۰۰	۱۷,۹۲۲,۰۰۰	۱۸ هنگری	۱۰۶,۰۰۰,۰۰۰	۵۴۷,۰۰۰
۴ فرانسه	۶۴,۶۳۸,۰۰۰,۰۰۰	۱۲,۶۳۸,۰۰۰	۱۹ لهستان	۱,۵۹۱,۰۰۰,۰۰۰	۴,۹۹۰,۰۰۰
۵ ایتالیا	۴۳,۹۷۴,۰۰۰,۰۰۰	۱۶,۶۴۷,۰۰۰	۲۰ اتریش	۱,۳۵۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۴۳۷,۰۰۰
۶ ژاپن	۶,۴۴۰,۰۰۰,۰۰۰	۶۲,۷۴۵,۰۰۰	۲۱ دانمارک	۲,۲۲۱,۰۰۰,۰۰۰	۲,۲۱۶,۰۰۰
۷ هلند	۱,۱۱۴,۰۰۰,۰۰۰	۳,۵۲۷,۰۰۰	۲۲ استرالی	۲۴۱,۰۰۰,۰۰۰	۴,۱۲۸,۰۰۰
۸ سوئد	۷,۷۴۳,۰۰۰,۰۰۰	۵,۸۷۵,۰۰۰	۲۳ فلاند	۸,۰۰۴,۰۰۰,۰۰۰	۱,۳۷۸,۰۰۰
۹ نروژ	۱,۵۶۷,۰۰۰,۰۰۰	۳,۲۴۴,۰۰۰	۲۴ رومانی	۳,۱۵۳,۰۰۰,۰۰۰	۲۹۹,۰۰۰
۱۰ زلاند جدید	۷۷,۴۳۰,۰۰۰	۵,۸۷۵,۰۰۰	۲۵ افریقای جنوبی	۳۶,۰۰۰,۰۰۰	۹۰۷,۰۰۰
۱۱ بلژیک	۱۲,۱۷۰,۰۰۰,۰۰۰	۵,۸۸۴,۰۰۰	۲۶ کانادا	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۹۰,۰۰۰
۱۲ چک اسلواک	۲۲,۰۶۱,۰۰۰,۰۰۰	۵,۲۴۸,۰۰۰	۲۷ هندوستان	۷۹۹,۰۰۰,۰۰۰	۳,۹۲۲,۰۰۰
۱۳ پرتغال	۳,۲۹۳,۰۰۰,۰۰۰	۵۰۲,۰۰۰	۲۸ ترکیه	۲۲,۰۰۰,۰۰۰	۲۳,۰۰۰
۱۴ یوگوسلاوی	۳,۴۴۷,۰۰۰,۰۰۰	۷۴۸,۰۰۰	۲۹ مصر	۹,۰۰۰,۰۰۰	۴۶۶,۰۰۰
۱۵ یونان	۳,۵۲۵,۰۰۰,۰۰۰	۶۹۰,۰۰۰	۳۰ شیلی	۵۸۴,۰۰۰,۰۰۰	-

از ارقام فوق اهمیت وجود پس انداز بسیاری از کشورهای جهان آشکار میگردد و بخوبی میتوان حدس زد که ترقیات اقتصادی جهان چگونه در سایه پس انداز آن کشورها عملی شده است.

امروز دیگر پس انداز کردن از عادات ملی اقوام بشمار رفته و هر فرد از افراد کشور در صندوق پس انداز حساب دارد بعلاوه اولیای کودکان برای آنها از بدو طفولیت حساب باز مینمایند و به اقساط از درآمد خود مبلغی میپردازند تا وقتی کودکان بسن تحصیل رسیدند برای هزینه تحصیل آنها سرمایه ای وجود داشته باشد و وقتی بسن رشد رسیدند با دست خالی وارد مرحله زندگی نشوند.